

№ 145
Гос. киномех. палата УССР

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ
ОҚШОМИ

№ 189 (5160).
28 июль 1983 й.
ПАЙШАНБА
Газета 1986 йил
1 июльдан чиқа бошлади.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КОММУНИСТ НАМУНАСИ

«Подъёмник» заводида термист, КПСС аъзоси М. Раҳмонов ҳамма яхши билади. КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорларига амалий иш билан жавоб бераётган илгор ишчи смена топириларини мунтазам 20—30 процент ортиги билан адо этмоқда, маҳсулотнинг сифатига

РЕЛЬСЛАРДА ЭЛЕКТРОВАЗЛАР

Ўрта Осиё темир йўли магистралда кучли электровозлар жорий этила бошлади. Хозирга қадар Тошкентдан шимолга ва жанубга боровчи маҳаллий линияларда шахар атрофига қатъийдиган электровозларгина юриб, енгил пассажир поездларини тортарди. Лекин бу етарли эмасди. Вазни 4 миң тоннага қадар борадиган составларни торта оладиган бакуват электровозларини теоретик йўлга солиб юбориш ҳаёт тақозо этарди. Шу ёз мана шундай машиналар ишга туширилди.

ЎЗГАРТИШ БОРМОҚДА

Шаҳар пассажир транспорти ишлаб чиқариш Бош бошқармасига қарашли 2-автотопир коллективни ўтган ярим йиллик планини шараф билан адо этиб, пиландан ташқари 815 миң йўловчига хизмат кўрсатди. Ўтган йилнинг ярим йилга нисбатан бу йил 2 миллиондан

Ёшлар бригадаси зафари

Хусан Зиёев бошлик қурувчи комсомол ёшлар бригадаси Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинатига қарашли 3-пардозлаш ишлари бошқармасининг энг яхши коллективларидадан бири. Бригада бинокорлари Социалистик Меҳнат Қазрамони, СССР Давлат мукофоти лауреати Исмоил Орипов бошлик бригада ишчиларининг, беш кунлик ишни тўрт кунда бажаргани, деб қилган даъватига жавобан смена нисбасини мунтазам 115—120 процентдан адо этиб келмоқдалар.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

СОФИЯ. Бургасс халқ операси янги бинога кўчиб ўтди. Шаҳар марказида бунёд этилган замонавий архитектура формасидаги чиройли бинода 800 ва 250 ўринли кинотеатр зал бор. Намер музика учун зал конструкцияси эмон

ПОЙТАХТ РАЙОНЛАРИ: ЮБИЛЕЙОЛДИ ЙЎҚЛАМАСИ ОКтябрь РАЙОНИ Пешқадамлар рапорти

Машкура Қодирова, Клавдия Шушакова, Луиза Фарзалина, Любовь Енгватова... «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг таниқли чеварлари, энг яхши йиғирувчилар, мусобақа машғаллари, беш йиллик илгорлари. Бу фидойилар ҳар бир иш минутининг қадрига ета оладилар.

ТЕХНИКАГА ТАЯНИБ

М. ҚОДИРОВА, йиғирувчи.
— Мен Тошкентнинг 2000 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятини муваффақият билан бажарганим ҳақида рапорт бераман! Беш йилликнинг икки ярим йили мобайнида мен 83,3 миң килограмм капроацетат ва ацетат мато ишлаб чиқаришга муваффақ бўлдим.

СИФАТ БЕЛГИСИ БИЛАН

К. ШУШАКОВА, йиғирувчи.
— Шу йилнинг 10 июни мен учун қатъияматига эга бўлган кун бўлди. Беш йиллик шахсий топириларини бажариб, ўн иккинчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот топири бошладим. Биринчи беш йилликнинг икки ярим йили мобайнида мен 83,3 миң килограмм капроацетат ва ацетат мато ишлаб чиқаришга муваффақ бўлдим.

БОШ ЙЎНАЛИШ

Л. ЕНГВАТОВА, йиғирувчи.
— Шу йилнинг 10 июни мен учун қатъияматига эга бўлган кун бўлди. Беш йиллик шахсий топириларини бажариб, ўн иккинчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот топири бошладим. Биринчи беш йилликнинг икки ярим йили мобайнида мен 83,3 миң килограмм капроацетат ва ацетат мато ишлаб чиқаришга муваффақ бўлдим.

Беш йиллик одимлари

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР
● КПСС XXVI съездининг меҳнат самардорлигини ошириш ва ишлаб чиқаришнинг интенсификацияси учун курашни кучайтириш тўғрисидаги қўрсатмалари меҳнат коллективлари ўртасидаги мусобақанинг асосий йўналишларидан биридир. Беш йилликнинг биринчи йилида район саноатида ишлаб чиқариш ҳажмининг янги ўсиш суръати 8,8 проценти ташкил этди.

ЎЗГАРТИШ БОРМОҚДА

Шаҳар пассажир транспорти ишлаб чиқариш Бош бошқармасига қарашли 2-автотопир коллективни ўтган ярим йиллик планини шараф билан адо этиб, пиландан ташқари 815 миң йўловчига хизмат кўрсатди. Ўтган йилнинг ярим йилга нисбатан бу йил 2 миллиондан

Ёшлар бригадаси зафари

Хусан Зиёев бошлик қурувчи комсомол ёшлар бригадаси Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинатига қарашли 3-пардозлаш ишлари бошқармасининг энг яхши коллективларидадан бири. Бригада бинокорлари Социалистик Меҳнат Қазрамони, СССР Давлат мукофоти лауреати Исмоил Орипов бошлик бригада ишчиларининг, беш кунлик ишни тўрт кунда бажаргани, деб қилган даъватига жавобан смена нисбасини мунтазам 115—120 процентдан адо этиб келмоқдалар.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

СОФИЯ. Бургасс халқ операси янги бинога кўчиб ўтди. Шаҳар марказида бунёд этилган замонавий архитектура формасидаги чиройли бинода 800 ва 250 ўринли кинотеатр зал бор. Намер музика учун зал конструкцияси эмон

ШАҲАР ИНДУСТРИЯСИ РАПОРТИ

ЕТТИ ОЙЛИК ПЛАН ТАЙЁР!

Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашлари Тошкентнинг 2000 йиллигини муносиб меҳнат туҳфалари билан нишонлаш учун тайёргарлик кўриб, асосий халқ ҳўжалиги бўлиб қолган ишлаб чиқариш ва реализация қилиш бўйича етти ойлик планини бажардилар. Натижада ой охирига қадар мамлакат ва республика халқ ҳўжалиги бир неча миллион сўмлик турли хил маҳсулотлар— машинасозлик, приборсозлик буюмлари, қурилиш индустрияси, енгил, озиқ-овқат ва мебель ва маҳаллий саноат маҳсулотларини оладилар.

Зарбдор вахтадаги социалистик мусобақада Киров, Чилонзор, Акмал Икромов ва шаҳардаги бошқа районларнинг саноат корхоналари коллективлари юксак натижаларга эришдилар.

Шу кунларда шаҳардаги заводлар, бирлашмалар, фабрикалар ва муассасаларда КПСС Марказий Комитети ноябрь (1982 йил) ва июнь (1983 йил) Пленумлари қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун курашмоқдалар. Меҳнат активлигини ошириш, ишлаб чиқариш резервларидан билиб фойдаланиш, ишлаб чиқаришнинг интенсификацияси кучайтириш асосида меҳнат коллективлари шаҳар юбилей шарафига қабул қилинган план ва умуний беш йиллик халқ ҳўжалиги топириларининг мўддан аввал адо этиш учун ҳамма ишчи қилишяпти.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ

МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

БЮРОСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси навбатдаги мажлисида пахта, маккажўхори ва шолі ҳосилини янгиб-териб олишга тайёргарлик тўғрисидаги, бошқоқли экинлар донин, ем-хашак, мева-сабзавот маҳсулотлари, гўшт, сут, тукум тайёрлаш қандай бораётганлиги ҳақидаги ахборотини тинглади. Бюро партия, совет, ҳўжалик органларининг эътиборини аниққа етказиб, мева ва сабзавот тайёрлаш суратларини кескин кучайтириш ҳақида уларнинг тўла асралишини таъминлаш зарурлигига жалб этди ва уларга тегишли топирилар берди.

Бюро республика партия, совет, ҳўжалик органлари ва жамоат ташкилотларининг ашларини СССР Куролли Кўчаларида хизматга тайёрлаш соҳасидаги ишларини муҳокама қилди, бу ишдаги мавжуд камчиликларни қайт этиб ўтди ва ишларини ҳўжалик ашларининг руҳида тарбиялаш янда кучайтириш ҳақида уларни Совет Армиясида хизмат қилишга тайёрлаш борасида республика партия, совет органларининг, жамоат ташкилотларининг ва Қизил Байроқ ордени Туркистон ҳўжалик округининг комплекс тадбирлар планини тасдиқлади. Бюро ошма, шаҳар, район партия комитетларига, халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетларига, Ўзбекистон ҳўжалик комиссариатига, ДОСААФ Марказий Комитетига, ЛКСМ Марказий Комитетига, Маориф, Олий ва ўрта махсус таълим, Соғлиқни сақлаш министрликларига, Ҳўнар-техника таълими давлат комитетига, Физкультура ва спорт комитетига тегишли топирилар берди.

Бюро Тошкент шаҳрининг 2000 йиллик юбилейини ўтказиш тўғрисидаги ахборотини тинглади ҳамда Тошкент шаҳар партия комитети билан халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг мазкур масалага доир тақлифларини муҳокама қилди. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига, республика министрликларини ва идораларига юбилейга тайёргарлик қўриш ва уни ўтказишда Тошкент шаҳар партия комитети билан Тошкент шаҳар ижроия комитетига амалий ёрдам бериш топирилди.

Бюро иқтисодий ва социал ривожланиш соҳасида Қашқадарь областининг шимол-ғарбий районларига амалий ёрдам бериш тадбирларини комплекс планини қўриб қилди ва тасдиқлади. «Гўлсрездаси» совхозсозроғига, республика министрликларини ва идораларига қўриш ишлари, суз ҳўжалиги қурилиши, қўриқда ошад посёлкалар бўлган совхозлар бериш этиш программаларини ўз вақтида бажаришга энг кўп кўч-қайратини қаратиш топирилди. Бир қанча корхоналар, қурилиш ташкилотлари ва ҳўжаликларга Муборак шаҳардаги, Муборак ва Баҳористон районларидаги корхоналар, қурилишлар ва совхозлар устидан ошқилин ташкил этиш тақлиф қилинди.

Бюро Наманган шаҳрида индустриал техникумини ва Ўстқилин посёлкасида медицина билим юртини ташкил этиш тўғрисида Наманган ва Жиззах област партия комитетлари ҳамда ижроия комитетларининг, Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим ҳақида Соғлиқни сақлаш министрликларининг тақлифларини қабул қилди. Наманган техникумини электр станцияларга ҳамда саноат корхоналаридаги тармоқларга ва электр машина-ускуналарига хизмат қилгандаги муҳтассисларини, шунингдек асосбос техникларини, Ўстқилин медицина билим юрти эса медицина ҳамшираларини тайёрлади.

Бюро бошқа баъзи масалаларини ҳам муҳокама этиб, улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

РЕЗЕРВЛАР

Л. ФАРАЛИНА, йиғирувчи.
Социалистик мусобақа бошланган беш йилликнинг дастлабки кунидан бошлаб мен «Еттилар ташаббуси»ни қўллаб-қувватлаб чиқдим. Натижада 1981—1985 йиллар давомида ўн ва ўндан ортиқ йил план-топириларини бажариш мажбуриятини олиб меҳнат қилган. Техникага хизмат кўрсатиш зонасини кенгайтириб, ҳар бир ишчи минутидан умуний фойдаланиш натижасида юксак қўрсаткичларга эришга бошладим.

МОНАГГА

Кувейт миллат мажлиси делегацияси Бухоро ва Самарқандга боради. Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари ва янги қурилишлари билан танишади.

ЎЗБЕК АНСАМБЛИ ҒОЛИБ

ТУНИС. Ўзбекистон ССР Давлат хизмат хизмат кўрсатган халқ раке ансамбли «Баҳорига Қарғанин санъат фестивалининг энг яхши хореография учун аталган биринчи мукофоти берилади.

«Баҳор» програм

В. ЛЕБЕДЕВ.

СЎНГГИ ХАБАРЛАР

ваффақиятли қатнашмоқдалар. Улар биринчи турда арманистонлик дўгонларини 1:0 ҳисобида мағлубиятга учратишга эришди. Саралаш туринининг иккинчи учрашувини молдавлялик спортчилар билан ўтказиб, 3:0 ҳисобида гала.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

СОФИЯ. Бургасс халқ операси янги бинога кўчиб ўтди. Шаҳар марказида бунёд этилган замонавий архитектура формасидаги чиройли бинода 800 ва 250 ўринли кинотеатр зал бор. Намер музика учун зал конструкцияси эмон

МОНАГГА

Кувейт миллат мажлиси делегацияси Бухоро ва Самарқандга боради. Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари ва янги қурилишлари билан танишади.

ЎЗБЕК АНСАМБЛИ ҒОЛИБ

ТУНИС. Ўзбекистон ССР Давлат хизмат хизмат кўрсатган халқ раке ансамбли «Баҳорига Қарғанин санъат фестивалининг энг яхши хореография учун аталган биринчи мукофоти берилади.

«Баҳор» програм

В. ЛЕБЕДЕВ.

ЭВАКУАЦИЯ

ОЧЕРК

Қирқ биринчи йилнинг ҳаловатига қувиб, Душман зўр бериб Москва сари интилоқда. Ун туртинчи септябр кунини заводда бўйруқ келди. «Эвакуация!»

Директор дафъатан титраб кетди. Ниҳоятдан бир нуктага қадаб ўйлаб қолди. «Фашист, — пичиради у, — биз-ку, Шарққа ўзимизга борамиз! Сен қайта борасан? Гурийгами...»

«Афанасий Михайловичнинг сўнгисиз ўйларини хонага кирган партком секретари А. Милов бузди.

— Келишди! — деди у қисқарига қилиб.

Директорнинг ишораси билан хонага корхона активлари, коммунистлар киришди. Матруза узок бўлмади. Қўлдан-қўлга ўтган телеграммалар аҳвол раванш эди.

Цехлардаги станоклар, ускуналар, курилмалар, материаллар, асбоб-анжомлар ҳаммаси вагонларга жойланди. Бутун бошли корхона ортлган эшелон йўлга чиқди.

Сўнгги эшелон йўналиш олдидан райондан вақил келди. У Афанасий Михайловични Ярунин билан партком секретарининг тўққиз коммунисти олиб, худдики билан район партия комитетига етиб бориши кераклигини айтди.

— Ҳуқуқлар, — деди ўпкаси тўлиб турган райком секретари, — Сиз, тўққиз киши заводда қола-сиз Фронгда аҳвол оғир. Пой-тахт хавф остида!

Душман ёнма-ён... Шаҳарни, заводни беришга ҳақимиз йўқ. Тошкентнинг муҳими! Мабодо ёв олгудек бўлса... биламан, Сиз учун бу жуда қийин иш... уни сиз ўзингиз кургасиз... Лекин заводни бутун ҳолда қолдиришмаймиз...

Йигилланиларнинг кўзларига ёш келди. Лаборанни қаттиқ тишлаб зўрга жавоб қилишди: Тушу-нард!

Уша кунни заводнинг асосий объектларига тротил билан зарядланган портловчан аппаратлар ўрнатилди. Улар ёнида тўққиз киши — тўққиз коммунист навбат билан жанговар поста турдилар.

Корхонанинг бўшаб қолган цехларида шамол ўйнайди. Оқлар остида қичирлаган шиша синигилари-ю кор атрофига бодирдек сочилган гиш парчалари қорнига ҳалакат берибди. Афанасий Михайлович ҳоҳишга ўз жанговар постини топириб қолган тўққизларнинг бири — Константин Широков билан бўм-бўш корпусларни айланиб юрибди. Улар йиғуа цехнинг турғиға ўтиб, корхона станокчилари ишлаган дастхонлар ўрнида тўхташди.

— Мана шу ерда турарди менинг дастхоним, — деди Константин Иванович шериғининг юз-кўзларига чуқур назар билан боққан. — Эсингизда, беш кун аввал шу ерда турга ботиб ишлаб турганимизда, тепамизга келувдигиз, Бутун цех қизғин иш устида эди. Мана бу ерда Сергей, бу ерда эса Володя, ҳуш нарида Павлуша...

Уларнинг сўхбатини шаҳар четида кетма-кет гмбурлаган тўп овозлари бўлиб юборди.

Наҳот фашистлар бостириб киролса? Дахшат! Директор ўртиниб кетди. Ахир бу корпусларни тишлаш учун омузча меҳнат қилдикми, Костя! Буларни бош ўзинг айтган ўртоқларингиз: Сергей Ефремов, Володя Новиков, Павел Содименко, Серафим Ивановлар қуришди-ку!

Широков директор кўзида ёши кўриб ажабланибди, бу пайт унинг ўзи ҳам йиғлаётган эди. Икки жуфт мовий кўзларини йиғлаган оғир қайғу, ғам, алам орага яна сунуват солди... Кечанига улар завод бош инструктори Борис Павлович Лисунов лойиҳаси бўйича жанговар самолётлар ясаётганлари билан фахрланиб юришди. Дам олиш кунлари шаҳар четиға чиқиб метро қурилишига кўмак беришарди. Пионерлар учун лагер қуришарди... Ҳозир эса у ерларга кузгунлар қўниб олишди...

— Газандалар! — сўнгинди директор. — Эшелонларимиз омониман! Волгадан ўтиб олган бўлса майли-я! — Сиз қачон умочқисиз, ўртоқ

полковник? — Широков бу гал директорнинг ҳарбий унвонини кўзи билан кўриб.

— Улардан олдинроқ бориб турмоғингиз керак. албатта. Янги жойда янги ташвишлар бўлади. Ташкилий ишлар бошида ўзингиз турмасангиз бўлмас... Виздан хотирнам бўлинг. Дўстларга салом дегин... Москва жойида, завод бутун, тўққизлар уйғоқ...

— Раҳмат Широков, катта раҳмат. Сўзингизни барча коммунистлар олдида айтишга сўз бераман.

«Эвакуация қилинган 25 эшелоннинг ҳаммаси ҳали йўлда бора-р, душман ҳужумлари билан ёнма-ён Тошкент сари жуда аҳтиёткорлик билан ҳаракат қиларди. Ўзинчи эшелонга тушган бомба темир йўл ҳаракатини издан чикарди. Ёниб кетган вагонлар ва ускуналарни йиғиштириб олиш, ҳалок бўлганларини дафн этиш катта ташвишлар тўғрисида.

Биринчи эшелон Тошкент станциясига 39 кунда — 20 ноябрь кунини етиб келди. 25 кунлик озик-овқат запаси билан йўлга чиққан эшелондагилар салкам қирқ кун ичиде очликдан анча қийналган, ҳориган эдилар. Бунда уларни перронда ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Усмон ота Юсупов бош бўлиб, бутун Тошкент жамоатчилиги туғишган ана-укалари, ола-сингиллариде кутиб олишди. Ҳар бирини қучоқ очиб, нон-туз билан қаршилади, бошона топиб беришди.

Завод учун олдиндан энг муносив биналар ажратилган бўлса-да, уларга корхонанинг бошқарув бўлимлари билан механика цехларига жойлашди, холос. Қолган ишлаб чиқариш участкалари учун корпуслар эмас, тайёр майдонлар ҳам йўқ эди. Республика ҳукумати тезда қатъий тадбирлар белгилади. Самолётларнинг уй-жойлари, озиқ-овқати, иш шaroити учун барча имкониятлар яратиб берилди. Ускуналарни туширишда ва жойлаштиришда қўшни корхоналарнинг юзлаб ишчилари ёрдамга келишди.

Вақт ўтиб бора-р, фронт жанговар самолётлар кўтарди. Корхона қурилиши тезлашиб бори-ди. Афанасий Михайлович гоҳ у цехда, гоҳ бу цехда бўлар, доим ишчи коржомасида юрар, самолёт-солларга муҳим топириқлар бера-р, лозим бўлган жойда ўзи ҳам ишга тушиб кетарди. «Сўрхат, сўрхат, сўрхат!»

Бутунгана лойиҳалаштирилган ишлаб чиқариш майдонларига аввал станоклар ўрнатилар, кейин деворлари тикланар, ускуналар қуриларди. Кетма-кет бутун бошли цехлар қад кўтариб узелъ ва агрегатлар ўрнатилди. Самолёт қисм-лари гоҳо вагонлардан туширилиш биланлоқ очик ҳавода ҳам йиғи-ла бошланди.

Коллектив душман устидан ғалаба қозониш учун ўз меҳнати билан замин тайёрлабнига қолмай, шахсий жамғармалари билан ҳам ҳисса қўшди. «Қизил ўзбекистон» танк колоннаси қурилишда актив қатнашиб, йиғилган маблаг ҳисобига қўшмача икки эскадрилья самолёт қуриб беришди.

Мана, ёрқин ҳужжат.

«Завод директори ўртоқ Ярунинга, партгор Воронковга, завод комитети раиси ўртоқ Терехнига, БЛКСМ Марказий Комитети Комсорти ўртоқ Брицеловга, завод станокчилари Вильцев, Александров, Азизов, Гвоздев, Пахнов, Нуридинов, Ғуломова ўртоқларига

Эскадрилья самолётлари қурилишига йиғилган 1.565.000 сум маблаг учун завод ишчи, хизматчи, инженер-техник ходимларига менинг қардошларча саломимни ва Қизил Армия ташаққурини билдириб қўйгайсиз.

И. СТАЛИН, 1943 йил, май».

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг қаҳирини билан заводга юзлаб маҳаллий кадрлар жалб этилди: Икром Акмалов, Усмон Нуридинов, Тешабой Алиев,

Шукур Усмонхўжаев, Соли Ботиров сингари ёшлар сони 1700 кишига етди.

1942 йилнинг қаҳратон қиши. 7 январь кунин Тошкент осмониде илк самолёт — «ЛИ-2» парвоз қилди. Ўҳ-хўў, ўшанда самолёт-солларнинг ҳам, Тошкент аҳлининг ҳам қувончини кўрсатган эди. Бу катта муваффақият олди-да ўша пайтдаги оғир турмуш шaroити: кунига 200—300 грамм нон, заводда тунаб қолиш, икки-уч смена бетиним ишлаш қийинчи-ликлари ҳеҳ нима эмас эди: «Ҳам-ма нарсга фронт учун! Ҳамма нарсга ғалаба учун!»

Гигант корхонанинг уруш давом этиб турган бир пайтда эвакуация қилиниши, қисқа фурсат ичиде киши тушиш ва фронтга жанговар техника етказиб беришда эришган муваффақиятлари совет ҳалқларининг маънавий-сиёсий бадирийн бутун жаҳон афкор оммаси олдида намоиш қилди, мамлакат иқтисодий қудратини мустақамлади.

Эвакуация партия раҳбарлиги остида ҳалқимиз амалга оширган мислсиз жа-сорат эканлигини ва унинг буюк аҳамиятини кўрсатиб берди. 1945 йилнинг сентяб-ри ойда СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан корхона байроғига Ленин ордени тақиб қўйилди.

Урушдан сўнг Афанасий Михайлович Ярунин Совет авиацияси тараққиёти йўлида қўйлаб масъу-ла лавозимларда ишлади. Ўз би-лими ва тажрибасини қатор кор-хоналарнинг коллективларига бахшида этди. 1948 йида туртин-чи, 1952 йида эса бешинчи Ленин ордени билан мукофотланди. Кейинчалик унинг генераллик фор-масидан яна бир қатор орден ва медаллар ҳол олди.

Ажойиб инсон, коммунист Афанасий Михайлович ҳозир Москва-да. Вақти-вақти билан қадрон корхонаси бағрида ҳам бўлиб тура-ди. Саксонга сакраб, қулқолари андан эшитмай қолган ўзбек само-лётсоларининг табарқури отахони кўзга иссиқ, таниш цехларини ал-батта бир-бир айланиб чиқади. Янги корпусларда меҳнат қилаёт-ган самолётсолар билан сўхбатда бўлади. Унинг бутунги манзараси олдида қучур ёлғиз ҳолати. Эн-диликда тўла қувват билан ишла-ётган улкан корхона пойдеворла-рида қирқинчи йиллар ишчилари қуйған гишлар бориётган, бу-гунги гигант самолётларининг ўтмишидеи «ЛИ-2»лар бўлган-лигиде қалби фараҳларга тўлади. Заводдан улкан авиация ишлаб чиқариш биразлиқасига айланган, афанасий қаҳрамон В. П. Ча-лов номи билан юртилаётган кор-хона байроғида Ленин ордени би-лан ёнма-ён Меҳнат Қизил Байроқ ва Октябрь революцияси орденла-ри порлаб турганини кўриб ич-ицидан севилади. Ва шундай ке-зларда беихтиёр ўзининг босиб ўт-ган ҳаёт йўлини, машаққатли йи-лларини, бешик ва ўсимлик йи-лларини, Совет, авиациясига кириб келган ялк дамарларни аслаб, эн-тиқиб қўйди.

1917 йил. Вятка губерсия-нинг 13 ёшли ўсимри Афанасий елкасида катта ёшдаги кишилар ташвиши қолди. Ота фронтга кет-ди. Уйда бобоси, онаси ва жуна-бирдай жон олти ука-сингилла-рини қолди. Қашшоқ қишлоқ ҳаёти-нинг аччиқ қўриқларидеа қўниқ-кан оилада — у Бош эди.

Усти жулдур, оёқ олағи, ёш Афанасий тоғдан шомғача қўлла-ри қавариб, бмр парча томораси-да тиним билмасди. Ер ағдарш, экин экиш, ҳосил ўриш, янчиш, қоплаш, елкада уйга ташини — ҳаммаси унинг зиммасида эди. Ер-нинг озлигиндан олинган ҳосил ян-сигиға қадар етмас, отасиз қолган оила баҳорғача қишлоқнинг тўқ-роқ кишиларидан қардор бўлиб қоларди. Лекин уйнинг катта-ю-кичиги қачондир яхши кунлар келишини билар ва бунга ҳаммаси барабар ишонар эдилар.

Октябрь Ғуеши миллионлаб деҳқонлар қатори Афанасийлар оиласига ҳам зиё сочди. Қўшимча-ер, сув, от-улол берди. Афанасий ёзда ишлаб, қишда қўйидиган бўл-ди. Мактабни тугатиш билан ком-сомол сафига кирди. 1922 йил-нинг ёзида уни қишлоқдошлари

А. М. Ярунин

камбағаллар волостъ комитети секретарлигига сайлашди. «Ешлигиде ким ҳам кўк бағри-да ҳаёлан парвоз қилмаган дей-сиз? Ана шу оруз Афанасийни ав-вал ҳарбий ҳаво кучларининг Ле-нинград ҳарбий-назарий макта-бига, кейин деңгиз учувчилари тайёрлаш Севастополь ҳарбий мак-табига етказди. Бу орада у пар-тия сафига ўтди. Ўқиниш тугатиб, Болтиқ бўйи ҳарбий ҳаво кучла-рида хизмат қила бошлади. Даст-лаб кичик, сўнгра катта учувчи Ярунин кўп ўтмай отряд штаб бошлиғи вазифасини бажарди.

Коммунистлар уни партия ячейка-си секретарлигига сайлашди. Жа-ноувар — ўша тайёрларлиги ва партиявий-сиёсий ишлардаги аъло-қўрсаткичлари учун ҳарбий ҳаво кучлари флоты қўмондонлиги 1930 йилнинг май ойда коммунист Ярунининг Н. Жуковский номидаги ҳарбий ҳаво академиясига ўқишга юборди...

Ўтган йилнинг сентяб-ри ойи бошларида Тошкент авиация иш-лаб чиқариш биразлиқасининг ол-тин тўйи — ярим асрлик юбилейи нишонланди. Ўшанда корхона му-зейини айланиб юриб қаҳрамон-ним билан ялк бор гойибона ура-шиб қолдим. Ва дафъатан қалбим-да унинг тақдирига кириш истаги тугилди. Қўрган, билган дўстла-римдан сўрадим, изладим. Ниҳоят топдим.

— Тошкентданман деңг? — Унинг кўзлари чарақлаб кетди. — Тошкентдан-а? Тошкент! Танги шаҳар! Бағри кенг ўлка... Одамла-ри ҳам шундай. Саҳий, саховатчи, кенг феъл... Меҳмондуст, меҳри-бон... Усмон Юсупов элдошлари...

Сўхбатини кўр олди. Мен унга Шарқ дарвозаси — Дўстлик, Тинч-лик, туллар шаҳри Қўшчи Тошкентнинг бу йил ўзининг 2000 йиллик юбилейига тайёрларлик қўраётганини айтдим. Барча эл-дошларимиз номидан энг ҳурмат-ли меҳмонларимиз қатори уни бу катта тантангага лутфан тақдир-этишга журъат етдим. Афанасий Михайлович тақдирини бақонидил (бу сўзи у айнан ўзбекча талаф-фуз билан айтди) қабул қиларкан, шаҳар аҳлининг икки тилда чиқа-етган севибли «Оқшом» газетасида қуйидаги қалб сўзларини ёзиб берди:

Номоз САЪДУЛЛАЕВ.

«Иттиҳодий Тошкент оқшом» «Ватеник Машкин»

Тўғриқалоқ бас сўх тиласини билан доғдирини гора Машкинга. Ушун Машкин — тоғ дўшлари... Мана, сўх тиласини тиласи, тўғриқалоқ. Тиласи, тиласи, тиласи... Тиласи, тиласи, тиласи... Тиласи, тиласи, тиласи...

Арунин

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ВА «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» ГАЗЕТХОНЛАРИГА!

Сизни қадимий шахрингиз Тошкентнинг 2 минг йиллигиде билан табриқлайман. Тошкент — дўст-лик шаҳри эканлигини яхши биламан!.. Бу ерда чинорлар ўсади, булоқлар жимирлаб оқа-ди, Чинор минг йил яшайди. Дўстлик дарахти — абадий. Мен унинг ҳар бир шохи ҳалқ-нинг жўшқин ва туганмас ҳаё-ти рамзи бўлишини истардим. ЯРУНИН.

Ушунга

РЕСПУБЛИКА БЎЙЛАБ

Даяларин биологик муҳофаза востиси Чм. бой районидеги «Кенес» совхозиде трихорамма-лар етиштирувчи икки линия ишга туширилди. Қорақалпоғистон АССР қишлоқ қурилиш ми-нистрлигининг механиз-ациялашган кўча коло-насиде Рафиқ Аҳмедов бошлиқ монтажчи-сол-ловчилар бригадаси кол-лективни бу линияларни белгиланган мўддатда йиғирма кун бариант-лига тушириш ташкил-лади. Келгуси йида Автоном Республикада эн-томофог етиштирувчи яна ўнта линияни мон-таж қилиш мўлжаллан-ган.

Пахтачи районидеги Оқушбобоев номи кол-хоздан Сайдулла Фар-монов бригадаси дала-лариде гагати қувар кў-тарилди. Тепалиқда жой-лашган далагарага су-ўзи оқиб қичиш учун бу қуварга оби ҳаёт тў-ғрида бошланди. Илг-ри бу ерга сувар бури километрлик қувар ор-кни юборилар эди. Энди эса суз тик қилб ўра-тилган 32 метрлик қувар-га тўдирилмоқда. На-тижада насослар янада пухте ишлай бошладилар. Бригаданнинг моҳир уста-лари ана шундай ўзига хос сувар ишларини ми-норани ўрнатдилар. Бу-нинг учун улар газ ку-вур бўлакларидан фой-даландилар.

Хўжаобод районидеги «Ленинград» колхоз-ининг теплице комбинати майдон икки баравар кенгайди. Бу ерда «ой-на остидаги поликарни-и» иккинчи навбати қуриб битказилди. Энди бу по-лици 40 минг квадрат метрга қулоқ ёзди. Хў-жалик теплицадан жуда катта даромад олинмоқ-да. Масалан, ўтган мавсу-мда теплицадан икки юз минг сўмлик даромад олинди. Беш йиллик охиригача, колхозда су-сти ёппқ поликарни майдонини 60 минг квадрат метрга етказиш мўл-жалланган.

«Сирдарёоблколхоз-строй» трестининг Бахт механизациялашган кў-ча колоннасидан Ўзе-бекистон Ленин комсомол мукофоти лауреати То-жиқули Олимхўжаев бош-лиқ комсомол-билар бригадаси ўн биринчи беш йиллик плани ба-жарилаётганини тўғрисида рапорт берди. Коллек-тив бу графикадан ўзибнига қолмай, юнсақ сифатга ҳам эришмоқ-да. Бригада курган барча объектлар «аъло» баҳо-га қабул қилинган. Коллектив пудратининг жор-ий этилганлиги муваф-фақиятга эришишга кў-мақлашди.

Ўзбекистон ССР Фан-лар академиясининг бо-таника институтиде ту-зиб чиқилган Ўзебек-стон тўрт обастининг ё-войи ўсимликлари даст-лабик қатгалари Ўзе-бекистоннинг тайёрловчи ташкилотларига берили-ди. Бу назоратларда шиф-рох гиёҳлар ва бута-ларнинг ўсадиған жой-лари, доривор хом-аш-ени киғиш мўддатлари кўрсатилган, доривор востисларни қайта иш-лаш ва ишлаб чиқариш учун ўсимлик хом-аш-ени тақриллаш йиллик планини ишлаб чиқаришда ана шу маълумотлардан фойдаланишнинг кўзда тутиб биологик запас-ларини ҳисоблаб қичи-ган.

Ушунга

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

Узбек

ПРОПАГАНДИСТЛАР ВА СИЁСИЙ АХБОРОТЧИЛАР УЧУН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИНИНГ МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ УНИВЕРСИТЕТИ

1983 — 1984 ўқув йили учун тингловчилар қабул қилади

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг марксизм-ленинизм университети партия маорифи системасидеги ўқув-методида билан юрти бўлиб, у сиёсий ва иқтисодий таълим-нинг ҳамма звеноси учун пропагандистлар ва сиёсий ахборот-чилар тайёрлашга, партия, совет, насаб соҳа ва комсомол хо-димларининг, ҳўналма кадрларининг голий-назарий савиясини оширишга, коммунистлар ва партиясиз активларни марксча-ленин-ча тайёрларлидан ўтказишга даъват этилган.

Ушун мўдлати 2 йил. Университет 1983 йил 1 сентаб-рда факультетлар ва бўлим-ларга тингловчилар қабул қила бошлайди. Тингловчилар бошлан-ғич партия ташкилотларининг тавсиялари билан қабул қилинади.

ИДЕОЛОГИЯ КАДРЛАРИ ФАКУЛЬТЕТИ

КПСС тарихи бўлими, Тингловчилар КПСС тарихини, ривож-ланган социализмни, ижтимоий психологияни, ҳозирги босқич-да идеология қурашининг актуал масалаларини, партия ўқуви ме-тодиқасини, халқаро коммунист-и, ишчилар ва миллий-озодлик ҳа-ракатининг ўрганади.

Илмий коммунизм бўлими, Тингловчилар илмий коммунизм-ни, ривожланган социализмни, КПСС иқтисодий сиёсатини, партия ўқуви методикасини, ижтимоий психологияни, ҳозирги босқич-да идеология қурашининг актуал масалаларини ўрганади.

Марксча-ленинча философия бўлими, Тингловчилар марксча-ленинча философияни, КПСС иқти-содий сиёсатини, диалектик логи-кани, ижтимоий психологияни, партия ўқуви методикасини, ҳо-зирги босқичда идеология қура-шининг актуал масалаларини ўр-ганади.

Идеология ишлари назарияси ва методлари бўлими, Тингловчи-лар идеология ишлари назарияси ва методларини, ривожланган со-циализмни, КПСС иқтисодий сиё-сатини, марксча-ленинча филосо-фиянинг актуал масалалари ва ижтимоий психологияни ўрганади-лар.

Этика ва коммунистик тарбия бўлими, Тингловчилар ривожлан-ган социализмни, марксча-ленин-ча этика ва эстетикани, комму-нист тарбия асосларини, маркс-ча-ленинча философияни, партия ўқуви методикасини, ҳозирги бо-сқичда идеология қурашининг ак-туал масалаларини ўрганади.

Илмий-тадиқот институтлари ва лойиҳа-конструкторлик бюрола-ри ходимлари бўлими, Тингловчи-лар ривожланган социализмни, КПСС иқтисодий сиёсатини, маркс-ча-ленинча философияни, фан-тех-ника революцияси шaroитлари-да экономикани бошқариш про-блемаларини, ҳозирги босқичда идеология қурашининг актуал масалаларини, совет қонунчили-ги асосларини, ижт

бир белги кўриди. Кескин бош чайлаб, самимият билан кулиб: — Мен ҳақимда эмас, йўқ, юринг, сизни қўшни синфга олиб кирай, бир ақоиб муаллима болар. — Маъжуда Саодова. Ана ушларни ёзинг, дедим. У киши 42 йилдан бери бошланғич синфларга дарс берадилар. Энг қийин пайтларда ишлаганлар. Ёки Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи бўлиб борлар. Турсунӣ Ёкубонова. Ана ўша во, болаларнинг қарашларидаги ўқим, лик менга ёқди. Оп-поқ рақовиналар ёни-га илган ҳар бир ўқувчи алоҳида тоза сочиқлар, болаларнинг оёқ кийимларини ечиб қўйиб, юмшоқ шилпада юришлари қандай чиroyли! Ўқувчиларнинг қўллари, кийимлари тоза. Ўрта савол ташласан, деярли ҳаммаси баб-баравар қўл кўтариб, худди унинг шайланган қўлига лардек сизга қанаб, чарақлаб қараб тура-

ишонч билан топширилган. Ишонччи оқладингиз. Ҳам леда-гоҳ, ҳам тарбиячи бўлиб, кўни узайтирилган гурӯҳда ҳам ўзингиз мураббийлик қилдингиз. Яқинда республика халқ маорифи министрилигидан келган комиссия Сизнинг ишингизга оқсак баҳо берди. Фақат бу йил асос, сизнинг йигирма йил-лик педагогик ста-жиянгиз борлигини иф-тихор билан айтман.

— Болалар ёш, шўх, чарчаб қолмай-

ИНСОН БАХТИНИ ЎЗИ ЯРАТАДИ

(Бир, аёлга таъзим)

Бир аёлни танийман. Оқдӣ ўзбек аёли. Ҳар кўни ишга кетаётганимда бу аёлни кўраман. Гарчи бу аёл мендан ёш бўлса ҳам, унинг кийиниши, муомаласидан кўп нарсаларни ўргангандек бўламан. Мана бугун ҳам ҳар галгидек учрашдик, кўлариди маъно, лабларида табассум. Шу оқдӣгига табассум кечгача кўз ўнгимда туради, уйлаб кетаман, наҳотки бу аёлни ҳеч нарсаси ранжитмайдик. Ҳар доим ўз ҳаётиндан хурсанд. Унинг ҳам қайнота-қайнонаси, эри ва болалари бор. Демак, инсон ўз бахтини ўзи яратади, деганлар рости экан-да.

Маҳалламиздаги бир йилгиди ўша аёл билан учрашганимда, унга савол бердим:

— Қайнонанигиз яхшимилар, соғлиқлари яхшимиди!

Саодатхон, сизнинг «Малоҳат» рубрика-сини менга бериш-ган, ўқимдан шана-ба кўни сиз ишлаган мактабда келдим. Сизни ҳам худди ўзингиз ҳақда таъриф-лаган аёлдек дид билан кийинган, макта-рини қиёфада, ҳаётдан миннатдор бир кўриб қувониб

кетдим. Сиздаги юксак руҳ, ширин суҳ-бат, дилнингизни пок-ча ҳисларга тўлиқлиги меннинг ҳавасини келти-рди ва Сиз ҳақин-гизда «Тошкент оқ-шомига» ёзаман Сао-датхон, дедим. Сизнинг шафтлиқ гулдек тин-қил юзингиз бирдан олованди. Қора, шаҳ-л кўларингизда тор-тинчоқликка ўхша-ди.

Келинг, бир кулишайлик ЧЕТ ЭЛ ЮМОРИ

— Сигирингиз кўнига неча литр сут беради? — Ўн литр, — жавоб берди деҳқон. — Ҳўш, унинг қанча-сини сотасиз? — Ўн беш литрини.

Қизнинг отаси бўла-жак қувдан сўради: — Демак, яхши йигит, сиз чексиз, ароқ ича-сиз, карта ўйнайсиз, баъзан чиройли аёллар-ни учратиб қолсангиз, ошқ ҳам бўлиб қола-сиз. Гапларини тўғрими? — Кечирасиз дада, аммо бу айтганларингиз-нинг бирортаси ҳам тўғри эмас.

— Шунча денг, унда сиз қизидан умидингизни узинг. Ҳар жан-

жалда хотиним сизни мисол қилиб кўрсатиб, ўрнак олишга қақир-шини эшитишга тобим йўқ. — Отто, нега ўтириб-сан, ишга бормайсан-ми? — Кечирасан жан-ми, — деди Отто шона-пи-ша кийинан экан, — мен аллақачон ишонамда ўтирибман деб ўйлаб-ман.

Немис тилидан Я. ПАРДАЕВ таржимаси.

ВИЖДОНАН ГАПИРГАНДА

(«МАКУЛАТУРАЛИ АРАВА»НИ КИМ СИЛЖИТАДИ?» ФЕЛЬТОНИ ЮЗАСИДАН ОҚШОМХОНЛАРНИНГ ХАТЛАРИГА ОБЗОР)

Маслаҳатлар, савол-лар, шикоятлар тўли-тошган аёш муавзадаги почтадан эътиборин асосий ма-салага айналади. Ўйна-ти-рувчи бир неча хатни ажратиб олдик. Уларда ўзига хос қизиқарли ҳар хил фикрлар бил-дирилган. Қабул пункт-ларининг сал бўлмаса ўзига хос тўла ҳуқуқ-ли хўжайинлари бўлиб қолган «жамоатчи қал-лобларга» нисбатан алоҳида талаблар қў-йилган.

«Мен бундай киши-ларни ҳамма жойда кў-ридим, — деб ёзди газетхон Е. С. Рома-ничева. Улар шир-ви-ла-ши-ш, оломон-га паст назар билан қара-ша-ди, хоҳла-ша-жа-зола-ша-ди, хоҳла-ша-шад-қат қилишади. Бу-нинг натижасида бир киши ники ёки учта ва бундан ҳам кўпроқ абонемент оғаси бў-лади, бошқаси эса вақ-тини бекорга йўқотиб, пункт эшигиди асаба-ри таранг тортилиб қў-п-қуруқ қайтади.

Бунинг устига абоне-ментни қаллоблардан 5,8 ва ҳатто 10 сўмга сотиб олиш одатга ай-ланиб қолган. Улар бу иш билан чекка-чеккада шуғуллани-ша-ди. Бундай тартиб-сизликка қарши, ҳар қандай қайғовчилик-ка нисбатан бўлгани каби жиддий кураш олиб борилаётгани кў-ринмапти».

«Қабул қилувчи-нинг столи устида қай-чи, қлей ва маркалар-нинг ёнида бир идиш-ча туради. Унда та-на-ча-қа бўлади. Иста-санг — ўз улушингиз ол. Лекин уни олиш-га ҳеч ким журят-э-тмайди, — деб ёзди газетхон С. Нико-лова, уларнинг уяли-ш-ди, гап чуваллишдан чў-чишади».

«Тўшуби бўлма-й-ди, деган вазият ажу-да келган. — шикоят қи-лад, кўрғазмалар суд бўлиб ўтди. Улардан бир қанча абонемент-лар билан бир пайтда қаллобнинг йўли билан топилган кутубхона-

бўлиб қоляпти. Бунинг устига бу иш қўнчи-на виждонини нопок ки-шилар томонидан олиб бориляпти. Уларнинг ишбилармонлиги қа-бул қилувчига ҳам фойдали. Шунчаки қараганда улар рўйхат тузишга аралашу-майди. Амалда эса бу-гун абонементни ким олиши ёки олмастли-гини улар жуда яхши билишади. Ҳамма на-рса олдиндан кўзда ту-тилган. Бунга қачон чек қўйилади?».

Газетхонларнинг та-лаблари ҳақоний. Ми-лясанг, ВХСС ҳодим-лари билан биргалик-да тез-тез рейдлар ўт-казишни тақлиф этиш-ти. Москва, Ленин-град, Ростов-Дон ша-ҳарларида шундай қи-лган. Уларда кит-об қаллоблари ва уларнинг хомийлари устидан бир неча мар-та кўрғазмалар суд бўлиб ўтди. Улардан бир қанча абонемент-лар билан бир пайтда қаллобнинг йўли билан топилган кутубхона-

лар ҳам ҳақли равиш-да мусодара қилинди. «Китобхонликка қи-зиқиш ва «макулату-ра» нашрларига нав-батда турганларнинг хатти-ҳаракатида бош-қача назар солмоқчи-ман, — дея ўз муро-жа-ларини ўртоқлаша-ди Р. Гафуров. — Та-шқин дабада, китоб-шакфи ёки жавонини харид қилиш ўзини бошқалардан юқори-га кўйиш (менда бор-у-сеида йўқ тарзда а-й-лаш) — айрим ки-тибсаварларни ана шундай кишилар кат-торига қўиш мумкин. Мен макулатура та-х-ла-млари орасида но-б-нашрларни, адабий жур-налларнинг йил-лик об-нашрларини, сиё-сий брошюраларни, я-ниги ва яхши китоблар-ни кўрдим. Улар ҳар қандай «жамоатчилик кутубхонасининг» фон-дин бойитиши мум-кин эди.

Йўл-йўлакка ана бир савол тўғрисида: ани-гизга саволи, билим-дон кишилар муасса-

салар ва корхоналар-нинг ҳали ҳисобдан чиқарилмаган архив материаллари, лойи-ҳалар, ҳисоботлар, ҳужжатларини маку-латурага топшираёт-гани билан қелиш-б-бўладими? Демак, кимдир бунга йўл қў-моқда?

Муаммонинг яна бир томони ҳақида га-пириб ўтишни иста-ймиз. Китоб кетидан қувиш баъзан қайғов-чиликка айланиб қо-ляпти. Эслатиб ўтишни ис-тардимки, ўзларнинг катта шахсий кутубхо-наларига эга бўлмаг-ли, керакли талонин ол-ган, ҳаммасини ун-тади. Бугунги аҳоли-ни эслатганида эса ку-лиши шубҳасиз.

Макулатура қабул қилувчи пунктлар эшиги атрофида ўрала-шиб юрган, ишбилар-мон қаллоблар маса-ла-ниг келса, ҳақи-қат нуқтан назаридан уларга нисбатан шаф-қатсиз курашмоқ дар-кор.

В. ПОПЛАВСКИЙ.

Бу шундай катта ра-қамки, ундан ҳақли равишда фахрланасан арзийди. Афсуски, ана шу хазинанинг яр-мидан ортиғи ўз ўқув-чиларига эга эмас, қайдайдир оғир юк бў-либ ётибди. Ваҳолан-ки, бошқача шароитда сақланганида анигизга фойда келтириши мум-кин эди. Китоб кети-дан қувиш, дуч кел-ган нарсани олиш, де-ярли ҳеч нарсани ўқи-маслик, ўқиганда ҳам дуч келган нарсани ўқиш мана нима-ларга олиб келяпти.

Набат охирига ке-либ турган, яхши боғланган қороз тах-лам устига чарчагани сабабли ўтириб олган киши ўз ҳақига ўйлаб кўрса ёмон бўлмасди. Бир қарада унинг учун бугун ҳаёт-мо-саласи ҳал эти-лаётганга ўхшайди. Керакли талонин ол-ган, ҳаммасини ун-тади. Бугунги аҳоли-ни эслатганида эса ку-лиши шубҳасиз.

Макулатура қабул қилувчи пунктлар эшиги атрофида ўрала-шиб юрган, ишбилар-мон қаллоблар маса-ла-ниг келса, ҳақи-қат нуқтан назаридан уларга нисбатан шаф-қатсиз курашмоқ дар-кор.

В. ПОПЛАВСКИЙ.

асарларини ўқиганимда бу сўзлар такрор бў-ларди. Негаки, ана шу шеър ёхуд нарсаларига ишлатган халқ ибодатлари, ҳайратомуз ташби-ҳлар, теша тегмаган қончиқлари, ақл бовар қилмайдиган мулоҳаза, ҳикматлар, айнисиз, жовани тилимининг минг хил оҳанги, жаранги, товланиши, бир ибора, ҳатто сўз билан одам қиёфасининг ўзига хос табиитини ақол намоён этиш — Гафур ақининг тил хазинасиди! Бу бойлик ўша одамлардан тўплаганини шундоқ қилиб туради. Ёш ўтган сари Гафур ана ўғитларини онгимизга тобора чуқуროқ сиғиб, ҳар қадамда ҳамон мураббийлик қилиб келади.

Азиз газетхон дўстим, маъзур кўринг, меҳри тушган устозинг руҳи ҳам мадад берадиги ҳақи-қат гап бошлаб, айтилмоқчи бўлган фикрдан сиз четладингиз. Асл мақсад аллома ҳаёти, сер-қирра, бой иқдорининг бирон бир жиҳатини, давримиз, ҳарқалай шу ҳақда баҳоли қудрат бир нарсаси ёзиш эди. Ана шу хотира лавҳаси билан бекхитёр каминингиз ҳаёти, ёшлиқ, истисмотат маскани ва нҳоят бадийиқ иқдоридида қўйғатган ачма-чек даврлари, устозинг назарида, меҳ-рибонлиги тўғрисида шу мўътабар даргоҳга ки-риб келиш ҳам қорозга тушди. Тўшмай илҳом йўқ эди. Бунда ҳам устоз қаттиқ туриб: «Ҳа, ёш, ёзувчини бўлдингиз ёзсан-да, эсингизда, эллинка кирганимда менинг кўярда-қўймай ёз-диришган эди-ку. Сарваримиз» деб тургандек бўлди.

Тошкентнинг собиқ Бешёғоч даҳасидидаги Ти-конли мазор маҳалласининг Кўрғонтеги маҳал-ласи билан туташган ери аниқ бир вақтда Тошкентнинг собиқ Бешёғоч даҳасининг Шайхон-тоҳур даҳаси билан туташган жойи ҳамдир. Бу — ҳозирги Хадра майдонидидаги Халқлар дўст-лиги проспектининг бошланғич жойига тўғри

—22—

кўтариб юриб, дадамга кўмаклашганимда билиб олгандим. Тунуқадан ясалган номерлар ҳаммаси бир хилда—бир томониди араб алифбесидида ўзбекча ва бир томониди русча қилиб: «Бешёғоч даҳа. 2-Тиконли мазор маҳалласи» деган ёзув-лар бўлиб, ўртасида, тепада катта рақамлар ёзи-ла-й номери ва тағида оқлаб номери ёзил-ган бўларди.

Нарибдида, катта тош кўчанинг Чорсуга туша-диган йўлида баланд тепалик, унда бир неча катта-кичик қабр даҳалари борлигидан, бу ер бир вақтлар гўрстони бўлганлиги кўриниб туради. Тиконзор, қаллақзор бу жой — маҳаллага ном бўлиб қолганлиги шундан бўлса керак. Қабри-стон туташган тош кўча ва ёни-веридида тор кўчалар 1-Тиконли мазор маҳалласи деб юрти-ларди. Унда, ёш бўлганим учунми, ҳар қалай маҳалланинг номи мени ўнча қизиқтирмади. Дадамнинг ёнида юрти, унга ана шундай ишда кўмаклашётганимдан хурсанд бўлардим. Бир даста номер ва мих кўтариб юриш оғирлиги, тунуқанинг қирраси қўлимин тилиб юборгани билан билинмасди. Ҳар бир номерни худди китоб-нинг муқовасини кўраётгандек ҳавас билан кўз-дан кечирардим. Ёзувларга тўшмасидиму, ҳар гал дадамга узатётганимда саналарининг ўзга-риб туришини лайқабатинимдан ўзимни билган, анча нарсани ўрганиб олган сезардим. Чунки, ўшангача мен бирдан тўққизгача санаш ва ёзишни ўрганиб олгандим, рақамларни бир-бирига қўйишни билмасдим. Билмадим ҳона-донларнинг эшикларига номер қоқиш неча кун давом этди-ю, ҳарқалай мен шу кўчаларни бутун

—23—

фири ёдим рақамларни бир-бирига қўиш билан банд бўлди, дадамнинг миясини қоқиш қўлига бердим. Охирги кун дадам «Ҳў, бунки ҳам ўрганиб олбсан-ку...» дегани ҳали-ҳали қу-логим тағида. Бугина эмас, катта ўша тунука номерлар — чор теварағига қалом тортилиб, бўрттирилган, каттарок, конверт ҳажмидаги тунуқанинг юзи оч ҳаворанга бўялган бўлиб, устига қора бўёқ билан ёзувлар ва рақамлар битилганди. Ҳаммаси бир хил қилиб қўймас, босма шаклида ишланганди. Бу тунука номер-лар ҳам ҳали-ҳали кўз олдинда турибди. Ўша пайтда ҳонадонларга номер қоқиш маҳаллада катта воқеа бўлган бўлса керак. Негаки, кўчада ҳам, чойхонада ҳам, боққонининг олдида ҳам, бедарфурӯшнинг дўконидида ҳам одамлар шу ҳақда гапирарди. Хурсанд бўлиб гапирарди. Эҳтиком дадамга кўмаклашётганимдан хурсандлигим ҳам мана шу кўнчилиқ эътибори-да бўлганидан бўлса керак. Одамларнинг оғзи-дан «хайрият», «худога шукр», «бор экан-ку» деган гапларни эшитардим, маъносига тўшу-ниб етмасдим. Дадамдан сўрасам «Ўғлим, ақлинг етмайди, қани михдан узати» деб қўя қолардим. Маҳалладагиларнинг бу воқеадан хурсанд бўлаётганини мен кейинчалик тўшуниб олдим.

[Давоми бор].

—17—

— Ассалому алайкум, Гафур Ғуллом ака, — деганича бошини эгиб, ерга қараб тураредик. Аравақашларнинг шовқинига чиққан шу орлик-ларни ё кўпоячларданми, ҳар қалай чекка-чеккада турган беш-олти нафар одам ҳам, ўра-лашиб юрган болалар ҳам жимиб қолмишди. — Ваалайкум салом, Ҳорманг қарвон. — Бор бўлинг, Гафур Ғуллом ака, бор бў-линг... — ҳаяжонлики зўрга гапирарди арава-каш.

— Қани, болакайлар, чеккага ўтларингиз, сал тисарилсангиз олам гулистон-да, ука — дея Га-фур ака арава томи бир қадам ташлаган эди, ҳозир отнинг иқновини олиб кўйишларидан чў-чигандек аравакаш эгарга ёпишди. «Ҳўп, ҳўп Гафур Ғуллом ака, деганича аста араваки орқа-га тисара бошлади.

— Баракалла қарвон, бўлмаса бу туришда нарекдан ана кетма-кет араваки, туяни келиб, тирбанд бўлиб кетарди... — Гафур ака шундай деб, кетдик дегандек менга қарадилар. Ўзи етиб қолганимиз, кўчанинг нариги бетига ўтсак бас. Арава девор томонга тақилиб, хийла жойгача тисарилб борди. Бу ёқдаги аравакаш ҳам, туя-кашлар ҳам йўл очилган бўлишига қарамай, кўл қовуштириб Гафур акага таъзим қилиб туришар-ди.

Нариги бетга ўтиб олдик ҳамки, улар қимир этмишди. Шунда Гафур ака, аравакашга: — Баракалла, қарвон, қани энди юринг бир пилла чой қўйиб берай, — деган эдилар, ара-вакаш турган ерда икки қўлини кўксига қўйиб, эглиб таъзим қилди.

Шундан кейингига биз ўз кўчанимизга кирдик. Икки қадам босмаёй, Гафур ака ўзларига хос мамнуният дариқларидида бўладиган ёқим-той бир оҳангда, хурсанд бўлиб, «ўзимизнинг кўчага етмайди, Раҳматилла. Гафвасиям, шовқи

ВЕТЕРАН

УРУШ ВА МЕХНАТ ВЕТЕРАНЛАРИГА ҚУМАКЛАШУВЧИ ЖАМОАТЧИЛИК СОВЕТИНИНГ РАЙСИ —
ЎЗБЕКИСТОН ССР СОЦИАЛ ТАЪМИНОТ МИНИСТРИ
САЙЕРА УМАРОВА СЎЛТОНОВА.

№ 8

Пигирманчи йилларда олий ўқув юрлари ва техникумларнинг аудиторияларини ҳарбий гимнастерка ва ишчи коржомаси кийган йигит ва қизлар тўлдирганди. Илм эшикларини бойлар э-
зодагонларнинг ўғиллари учун э-
мас, балки камбағалларнинг болалари учун очилди. Дуррагоннинг ўғли Андрей Бабаян айнан шу йилларда Тошкент Давлат университетининг студенти бўлди.

У даврларда студентлик йилларини ҳозирда оқсуда деб бўлмасди. 1930 йилда Тошкентда тропика беэаги пайдо бўлди. Қардош тожик халқига тошкентлик ме-
ди-
калар ёрдамга боришди. Бригадада медицина факультетининг студентлари ҳам киритилди. 3-курс студенти Бабаян Қўлоб округи Пойтўқ районидagi медпунктга мудир этиб тайинланди.

Нова, қотма йигит кун бўйи қишлоққа-чи ш л о қ юр-
иб, кишиларни эм-
лар, уларга дори-дар-
мон беради. Оғир ка-
салланганларни ши-
фоканага юнатарди. Қўлобга кун билан туниги фарқи бўлмай қоларди.

1932 йилда Андрей медицина институтини тугатди. Бир йил-
дан сўнг эса соғлиқ-
ни сақлаш халқ комис-
сарлигининг эпидеми-
ологи этиб тайинлан-
ди.

— Фақат даволаш-
гана эмас, — деб эс-
лайди Андрей Борисович, — балки бидат-
га ҳам қарши кура-
шиш керак эди. Бе-
морларни «қўли ен-
ги» муаллага эўрлаб олиб боришдан пай-
лар кўп бўларди. Қў-
лар уларнинг нодон-
ликлари ва билмасдан қиладиган «табибилик» орқасидан ўли-
шарди.

Уша кунларда ТошМининг чечакка қарши эмлашга ихти-
сослашган махсус вра-
члар ва студентлар бри-
гадаси ташкил этилиб, республиканинг беш оқ-
қетишган. Бабаян э-
либ олиб кишлоқларда бўлиб, одамлар ўша-
сида тушунтириш иш-
ларини олиб бори-
ди. Шундай қилиб Ўзе-
бекистонда қора чечак ту-
гатилади.

Биринчи ранг ҳар-
бий врач Бабаянни тақдир қарларга э-
лтиб ташламади дей-
сиз? У дада госпитални враччи. 10-гардиячи ўқчи корпуси хирург (шу ерда унга меди-
цина хизмати гвардиячи майори унвои бе-
рилди). 3-Украина фронтини бош хи-
рурги бўлди.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»ДА БОСИЛГАНДАН KEYIN БУ НИМА—ТОШБАҒИРЛИКМИ?

Ана шу сарлаҳда ос-
тида «Ветеранинг ет-
тинчи сониди» меҳнат коллективларида кўп йиллар ишлаб чиқариш-
да ишлаган, ҳозир эса ҳақли суратда дам ола-
ётган кишиларнинг кўн-
лини ҳақда гап борган эди. Бу мақолада юна-
тлгга олинган қорхона-
лардан бирининг раҳ-
барлари бу ҳақда эъти-
розда мана бундай жа-
воб қилишарди.

«Ўзбекистон» сўнги-
и ва тибки тери ишлаб-
чиқариш бирлашмаси-
нинг бош директори Л.
Арушанов, партия ком-
мунистик секретари Н.
Насимов ва кесба со-
юз комитетининг раиси А.
Жўрабоев ўша заҳотқиб-
жазоб йўллашди. Улар-
меҳнат ветерани Х. Аб-
дурашидовнинг шахсини-
характерловчи ҳужжатни-
кўз-кўз қилиш учун би-
ринчи бўлиб редакцияга-
йўллашдики. Бу—Чилон-
зор район ички ишлар-
бўлимининг хабари бў-
либ, унда 2-кўн заводи-
нинг ишчиси Абдураши-
довга 1979 йил 29 июль-
кунини жамият чиқарган-
учун жарима солинган.
Бировага қачондир тош-
отмиш учун бу тошчи-
шунча йил сарлаш шарт-
микан! Ва кинга денги!
Хайбулла Сайфудди-
нович Абдурашидов ўш-
и меҳнат фавоитининг 1942-
йил Тошк. об-
ластида Коллашев ГСЗида ўт-
иқувчиллик, махсус ало-
қачиликдан бошлаган.
1943—1944 йилларда у
фронтда бўлган. Госпи-
талларда ярадор, қон-
га э-
зола бўлиб ётган. II груп-
па инвалитидир. Колла-
шев ГСЗига яна қайтган.
1955 йилда Тошкентдаги
«Пластик» кўн заводи-
да ишлаган (қорхона-
илгари шундай нома-
нард). Вулканизатор, хи-
микатчи бўлиб ишлаган.
Оғир ишлаб чиқариш
шароитларида 25 йил
ишлаган. 1980 йил яна-
рида пенсияга чиққан.
Унинг меҳнат даст-
часида Коллашев ГСЗида-
эршишган меҳнат муваф-
фақиятлари учун Фахрий
Бригадлар билан бирга
олтига ташкиркунома бе-
рилган ва «Ўзбекистон»
бирлашмасида эса со-
циалистик муносабатда
эршишган ишлаб чиқариш
муваффақиятлари учун
ўн бешта ташкиркунома
[мукофот ва Фахрий Бр-
лиқлар билан бирга бе-

Соат 6 да йўлга-
чиқиб керак. Одатда-
гидек Галина Алек-
сандровна иш бошла-
нишдан 30 минут ол-
дин етиб келди. Ал-
батта, уйқуга унча-
тўймаганди. Аммо, на-
чора, меҳмонларнинг
ҳурматино кийинги
қўйиш керак эди-да.
Туғилган кун арафа-
сида фарзандлари, қар-
индошлари келишди.
Ўғли Олег Москвадан
келди. Аммо
унинг хотини келди,
бошқа фарзандлари
Юра, Сама, Жени,
уларнинг оилалари
келишди. У эндилик-
да анча «бадавлат»
буви: етти ўғил нева-
раси, иккита қиз не-
вараси бор. Тантанана
18 киши тўпланди.
Ахир пенсия ёшига
етиш кишининг умри-
да бир марта бўлади.

Бугун эса Галина-
Александровна 2519-
Автоколонианинг одат-
ий шовқинига шўнғиб
экан, ўзининг ҳам-
касблари — кондук-
торларга қўл силки-
ди-да, диспетчер хо-
насида яқин келди.
— Ахвол қалай,
қизлар?
— Ҳаммаси яхши,
Гали, бугун йўлга
Эдик Бурхонов билан
чиқасан.
— Музда соз,— де-
ди Кудеков. Аммо у
ниманидир кутарди.

Ветеранлар ҳақида ҳикоялар

ЖАНГОВАР ҲАЁТ ЙЎЛИ

...Пулемётчилар ро-
таси бир неча кун яёв
йориб, Сталинград ат-
рофидаги тепаликлар-
дан бирига келиб,
муштаҳкам ўрнашиб
олди. Рота жангчилари
тунда яқин атрофдаги
қишлоқларга чиқиб,
душман ҳақида маъ-
лумотлар тўплашар,
бу тўғрисида армия
штабига хабар юбориб
туришарди.

Бир кун тунда пу-
лемётчи Т. Комилов
яқин атрофдан мото-
цикллар ва юк маши-
налари овози келатти-
рини пайқаб қолди. У
ўрнидан тургач, аввал
нима қилишини бил-
май бироз саросима-
ланди. Кейин рота ко-
мандири Ростоновга
хабар қилишга шо-
шилди. Командир ҳам
уйғоқ экан. Улар ма-
шиналарнинг ҳаракати
ни кузатиб туришди.
Бу машиналар немис-
ларники эканлиги
маълум бўлди. Улар
рота турган жойдан
чамаси 700-800 метр
нариқдаги йўл четид-
аги уч қаватли бино
ёнида тўхтади. Жанг-
чиларимиз ўша жойга
разведкага боришга
ҳозирлик кўра бош-
лашди.

Тонг саҳарда Теша-
бой Комилов билан
биргаликда беш киши
ўша томонга дарахт-
зор оралаб эҳтиёткор-
лик билан йўл ол-
ди. Улар бинога яқин-
лашган, эмаклар ол-
динга интилишди.
Чунки тунда машина-
ларда келган душман
солдатлари бинога
ўрнашиб олишган эди.
Ҳужум бино эшиги
ёнида турган немис
патрулининг белига
пичоқ санчишдан бош-
ланди. Унинг инграб
юборганини эшитиб
қолган яна бир немис
кичирикдан югуриб

БЕПАРВОЛИК ОҚИБАТИ

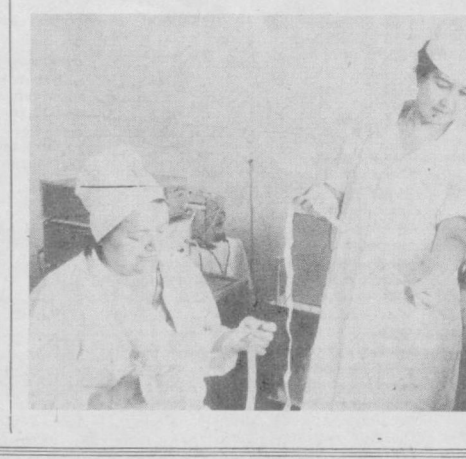
Ҳайра, майли, а-
дея аламли хайларни
қувийшга интиди Га-
лина Александровна,
— аммо айтгинчи, не-
га пенсияни ўз вақти-
да тайинлашмади.
Ахир мен 1982 йил 1
августдан пенсия оли-
шим керак эди. Лекин
фақат 11 октябрдан
бера бошлашди. Икки
ой ўн кун қаёққа
— Хайр, майли, а-
дея аламли хайларни
қувийшга интиди Га-
лина Александровна,
— аммо айтгинчи, не-
га пенсияни ўз вақти-
да тайинлашмади.
Ахир мен 1982 йил 1
августдан пенсия оли-
шим керак эди. Лекин
фақат 11 октябрдан
бера бошлашди. Икки
ой ўн кун қаёққа
— Хайр, майли, а-
дея аламли хайларни
қувийшга интиди Га-
лина Александровна,
— аммо айтгинчи, не-
га пенсияни ўз вақти-
да тайинлашмади.
Ахир мен 1982 йил 1
августдан пенсия оли-
шим керак эди. Лекин
фақат 11 октябрдан
бера бошлашди. Икки
ой ўн кун қаёққа

ФОТОАХБОРОТ

БУ ЕРДА ФРОНТЧИЛАР ДАВОЛАНДИ

Улуғ Ватан уруши ин-
валлидарининг шаҳар
госпитали соя-салқин
боғда жойлашган.
Унинг иккита — тера-
пия ва неврология бу-
лимларида яхши жи-
ҳозланган физиотера-
пия, даволаш физкуль-
тураси ва бошқа
кабинетлар бор. Да-
волашчилар ат-
рофида тажрибали
врачлар, медици-
на ҳамширалари ҳа-

М. ҚУЗНЕВ.

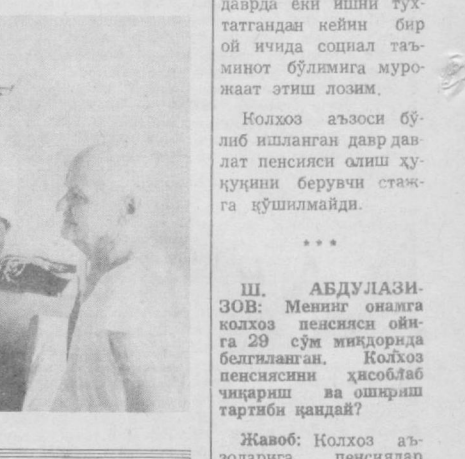
рувна эди). Ҳужжат-
ларни ўз вақтида рас-
миялаштирмагани учун
етмаган пулни у ўз
қўлга олади.

Батзи бировлар
пенсиялар учун
ортиқча шовқин кутар-
маслик керак, улар
ешларини яшаб бўлиш-
ган, энди уларга кўп
нарсаси керак эмас, деб
айтишар.

Аммо ўларнинг
бутун онгли ҳаётлари-
ни ишлаб чиқаришга
сарфлаган кишилар
бошқалардан кўра кўп-
роқ ҳурмат-этиборга
эга.

Юқорида келтирил-
ган фактлар яхшиям,
жамиятимиз учун
тиш эмас.

Тошкент тепловоз
депосининг клуби са-
ҳнасида бўлиб ўтган
Ленин ордени, Меҳнат
Қизил Байроқ, Ҳур-
мат белгиси орденла-
ри кавалери, маши-
нист А. Матвеевни
пенсияга узатиш ма-
расимини яхши эслай-
ман. Унинг ёнида шо-
ғирдлари Б. Зайцев,
А. Леонтьев, П. Хере-
душ ва бошқалар ўти-
рардилар. Улар бугун-
ги кунда мураббийла-
рининг шонли анъана-

В. СЕРГЕЕВ.

«Ветеран»нинг справкалар бюроси

Э. МИРЗАЖОНОВ:
Мен колхозда 5 йил,
кейин давлат кор-
хоналарида 17 йил
ишладим. Ана шу иш
стажим билан менга
қарилган пенсия бел-
гиланиш мумкинми?

Жавоб: Эриқлар 60
ёшга тўлганларида ка-
мида 25 йил иш ста-
жи билан қарилган
пенсия олиш имко-
ниятига эга бўлишди.
Давлат пенсиялари
тўғрисидаги Қонунга
мувофиқ, тўла иш ста-
жи бўлмаган шахслар-
га тўлиқ стаж бил-
ан пенсия белгилани-
ши мумкин. Бунда
қуйидаги шартлар бўл-
ганда пенсия белгила-
нади:

- ишлаб турган пайтда пенсия ёшига тўлган бўлиш;
- камида 5 йил иш стажи бўлиш;
- бевосита пенсия учун мурунаат этиш олдидан 3 йилдан иш стажига эга бўлиш, бу даврдаги таваффуслар 6 ойдан ошмаган бўлиши;
- пенсия олиш учун ишлаб турган даврда ёш ишчи тўх-
татилган кейин бир ой ичда социал таъ-
минот бўлимига му-
ножаат этиш лозим.

Колхоз аъзоси бў-
либ ишланган давр дав-
лат пенсияси олиш ҳу-
қуқини берувчи стаж-
га қўшилмайди.

Ш. АБДУЛАЗИ-
ЗОВ: Менинг онамга
колхоз пенсияси ойи-
га 29 сўм миқдорда
белгиланган. Колхоз
пенсиясини ҳисоблаб
чиқариш ва ошқир
тартиб қандай?

Жавоб: Колхоз аъ-
золарига пенсиялар
белгиланган бўлиши
тартиб тўғрисидаги
Низомнинг 53-бади-
га мувофиқ, пенсияни
ҳисоблаб чиқариш
учун пенсияни чиқариш
олдидан сўнги 10
йилдан исталган 5
йил ичидagi амалдаги
ўрта оиллик иш ҳақи
асос қилиб олинади.
5 йил ичидagi ўртача
оиллик иш ҳақи кол-
хоз жамоат ҳужалиги-
да ишланган иш ҳақи-
нинг умумий суммаси-
ни 60 га (яъни шу
давр ичидagi қален-
дар ойлари сонига) бў-
лиш орқали аниқлана-
ди.

Қарилган пенсияси-
нинг минимал миқдори
28 сўмдан иборат.
Колхоз аъзоси бўлган
пенсиядорлар пенсия
белгиланганда кейин
колхозда камида 2 йил
қоғирорқ иш ҳақи
олиб ишлаган бўла-
лар, пенсиядорнинг
аризаси асосида ана
шу иш ҳақидан келиб
чиқиб пенсиянинг янги
миқдори белгиланади.
Бунда 2 йил ичидagi
иш ҳақининг умумий
суммасини 24 га бў-
лиш орқали пенсиянинг
янги миқдори аниқла-
нади.

КПСС XXVI съез-
дининг қарорларида
ўн биринчи беш йил-
лик мавоайида кол-
хоз пенсиясининг ми-
нимумини ойига 40
сўмга етказиш кўзда
тутилган.